

1. – 10. 7.

Dub nad Moravou (u Olomouce)

Letní filosofická škola 2016

Univerzalizmus: univerzita, univerzum, univerzalita

Program

Pátek 1.7.

Pavel Floss: *Úvodní slovo k 26. Letní filosofické škole*

mimořádný blok k jubileu **Karla Flosse** garant Pavel Floss

pronesení zdravic k 90. narozeninám Karla Flosse

- Tomáš Nejeschleba, vedoucí Katedry filozofie FF UP v Olomouci
- Miroslav Vaškových, ředitel Muzea J. A. Komenského v Uherském Brodě
- Jakub Brdīčko, Gymnázium Ústí nad Orlicí, za komunitu Letních filosofických škol

Helena Pavlincová: Nad filosofickými meditacemi Karla Flosse

Erwin Schadel: "Triadistik" als wichtiges Theorem im Denken des Karel Floss.

Versuch einer konstruktiv-kritischen Betrachtung

Jiří Hanuš: Český intelektuál ve 20. století

Jan Černý: Politické myšlení Karla Flosse

slavnostní varhanní koncert (Karel Martínek, varhaník u sv. Mořice v Olomouci), 19:00

Sobota 2.7.

filosoficko-historický blok: **povaha a smysl univerzity** garant Pavel Floss

Karel Floss: Univerzum a univerzita

Jaroslav Franc: Univerzalistické paradigma Koránu: od bajt al-hikma k univerzitě

Jiří Chotaš: Schleiermacher a Humboldt o poslání univerzity

Daniel Soukup: Newmanův sen o ideji univerzity

od 19:00 setkání s předním československým historikem Vilémem Prečanem;

(v úvodu setkání pronese V. Prečan referát na téma Československo 1968: naděje a zklamání)

Neděle 3.7.

Lubor Kysučan: Ekumena na antický způsob – úzkost i naděje (10:30)

Aleš Prázný: Jaspersova trojí kritika univerzity

Jiří Michalík: Univerzita univerza. Pozdně renesanční obrazy přírody

Evžen Stehura: Bůh hodinář: metafora stroje a původ přírodních zákonů

Bohuslav Rudolf: Multiverza současné fyziky

(garant Evžen Stehura)

Pondělí 4.7.

Petr Dvořák: Univerzalita logických zákonů: případ principu vyloučeného třetího

Miroslav Dočkal: Univerzum a multiverzum

Boris Cvek: Univerzální poznání a objektivita přírodních věd

Úterý 5.7.

Radek Chlup: Univerzální filosofický systém v novoplatonismu

filosofický a matematický blok: **univerzum v novověkém myšlení – 300 leté výročí G.W. Leibnize** garant Jan Makovský

Jan Palkoska: Leibnizův princip postačujícího důvodu

Martin Škára: Princip dostatočného důvodu versus der Satz vom Grund (Leibniz a/alebo Heidegger)

Středa 6.7.

Jan Makovský: Labyrint kontinua a matematizace přírodní filosofie

Pavel Čoupek: Matematika v přírodních vědách

Lubomír Soukup: O roli přesné matematiky v nejistém světě kolem nás

DISKUZE o úloze matematiky ve vědě o přírodě (P. Čoupek, L. Soukup, J. Makovský, B. Cvek)

Čtvrtek 7.7.

blok politické a sociální filos.: **hodnotový univerzalizmus a politická východiska** garant Otakar Bureš

Daniel Kroupa: O univerzalitě evropských hodnot

Lenka Naldoniová: Machiavelliho „amorální“ politika

Michal Rigel: Kulturní universalie a válka aneb válka jako kulturní universalie?

Petr Rohel: Analýza univerza v knize Příběh o příběhu Egona Bondyho

Pátek 8.7.

Pavel Barša: Evropský univerzalizmus a jeho vyloučení

Ondřej Lánský: Proměny moci liberálního řádu

Stanislav Holubec: Otázka orientalizmu, eurocentrizmu a univerzalizmu v českém myšlení po roce 1989

PANELOVÁ DISKUZE přednášejících bloku politické a sociální filosofie moderovaná Martinem Škabrahou (17:00)

Sobota 9.7.

religionistický blok: **univerzalita a náboženství: Islám a Evropa** garant Jiří Motl

Klára Popovová: Komu věří české konvertitky?: Konverze mladých Čechů k islámu a jejich zdroje informací o novém náboženství

Miroslav Libicher: Česká islamofobie a její diskurzivní strategie

Jaroslav Franc: Islám, migrující rodiny a mezináboženský dialog v apoštolské exhortaci *Amoris laetitia* papeže Františka

Ivana Recmanová: Intersekcionalní přístup ve výzkumu muslimů

Neděle 10.7.

Lenka Zilvarová: Islámský fundamentalismus a jeho mediální prezentace

Jiří Motl: Zpráva z pobytu na Islámské teologické fakultě v Istanbulu

Jan Frei: Sufismus a Rahnerova mystika všedního dne

Lenka Krejčová: Simulační hra "V našem městě se má stavět mešita?!"

LETNÍ xxvi.
FILOSOFICKÁ
ŠKOLA 2016

více na:

<http://LetniFilosoSkola.webnode.cz/lfs-2016/>

XXVI. LFŠ 2016

Univerzalismus: univerzita, univerzum, univerzalita

Anotace přednášek

mimořádný blok k. jubileu **Karla Flosse**

1. 7.

Helena Pavlincová (FF MU): *Nad filosofickými meditacemi Karla Flosse.*

Príspevek si všímá tvůrčího přínosu Karla Flosse, který vstoupil do dějin české filosofie osobitým způsobem: řadou meditací nad českými i moravskými mysliteli, kteří zásadním způsobem ovlivnili jeho životní dráhu a filosofické směřování k celistvosti člověka, pojatého jako bytost duchovní a zároveň bytost angažovaná v sociální oblasti.

Erwin Schadel (Universität Bamberg): *"Triadistik" als wichtiges Theorem im Denken des Karel Floss. Versuch einer Universitkonstruktiv-kritischen Betrachtung.*

Jiří Hanuš (FF MU): *Český intelektuál ve 20. století.*

Několik poznámek na okraj tématu o postavení a úloze intelektuálů v moderní době a pokus vystihnout myslitelský typ Karla Flosse.

Jan Černý (IES): *Politické myšlení Karla Flosse.*

Politické myšlení Karla Flosse vychází z jeho filosoficko-teologického ustrojení a je neseno přesvědčením, že "krajní levicovost je shodná s kristovstvím". Přednáška se pokusí tuto souvislost mezi filosoficko-teologickou formací a politickým myšlením Karla Flosse objasnit a pojmově utřídit.

filosoficko-historický blok: **povaha a smysl univerzity**

2.–3. 7.

Karel Floss (Sázava): *Univerzum a univerzita.*

Předpokladem důstojného postavení univerzity v dějinném i současném univerzu je domýšlení tří Platónových postřehů: 1) není-li jedno (*unum*), není nic (Parmenidés 166c); 2) pravé poznání vyšlehne jen z tvůrčího soubytí a soužití (Platón, 7. list 341c); 3) nalézání a prosazování pravdy vyžaduje též krajní oběti (Platón, Ústava 517a: a kdyby se někdo pokoušel je vyprošťovat z pout a vést je vzhůru, zda by ho nezabili, kdyby se ho mohli nějak zmocnit?).

Jaroslav Franc (CMFT UP): *Univerzalistické paradigma Koránu: od bajt al-hikma k univerzitě.*

Jediný Bůh islámu, jediná zjevená kniha a její exkluzivní dějinné nároky se staly implicitním východiskem pro rozpracování univerzalistických nároků muslimských teologů a právníků od sedmého století do současnosti. Diskuze byla vedena především v kontextu helénské kultury. Přednáška prezentuje prvotní rozpracování této myšlenky v syrsko-arabském prostředí a především důsledky rané diskuze pro současnou právní a teologickou rozpravu v univerzitním prostředí.

Jiří Chotaš (Flú AV ČR): *Schleiermacher a Humboldt o poslání univerzity.*

Němečtí myslitelé – teolog Friedrich D. E. Schleiermacher a jazykovědec a státník Wilhelm von Humboldt – zformulovali a prosadili vznik univerzity v Berlíně (1810) jako univerzity nového typu, ve které se měla spojovat věda s výukou. Přednáška se zaměřuje na hlavní myšlenky této univerzitní reformy a její historicko-politické souvislosti.

Daniel Soukup (FF UK): *Newmanův sen o ideji univerzity.*

Dodnes velmi vlivná kniha *Idea univerzity* vznikla v době, kdy J. H. Newman spoluzakládal Irskou katolickou univerzitu (1851) a posléze se stal jejím prvním rektorem. Přednáška se zaměří na zásadní rozpornost Newmanova pokusu: v zuboženém a provinčním Irsku chtěl založit univerzitu ve velké evropské tradici; proti konfesijním tlakům bránil myšlenku svobodného vzdělávání (*liberal education*); a v progresivistickém 19. století hájil místo teologie na univerzitě.

Aleš Prázný (FF UPa): *Jaspersova trojí kritika univerzity.*

Karl Jaspers představil svou koncepci univerzity ve třech různých spisech stejného názvu: *Idea univerzity*. Tyto spisy vyšly v rozmezí 40 let a Jaspers v nich rozpracovává ideu univerzity jako jednotu vědy a výuky. Příspěvek se rovněž zaměří na historicko-politické souvislosti Jaspersovy tvorby.

Jiří Michalík (FF UP): *Univerzita univerza. Pozdně renesanční obrazy přírody.*

V 16. a v první polovině 17. století se rozvinulo metaforické zobrazování přírody. Ve svém příspěvku budu konfrontovat alchymickou a hermetickou imaginaci s imaginací filosofickou a vědeckou. Budu analyzovat nejnámější metafory přírody: škola, kniha, krásná žena – bohyně, bůh Pan a jejich didaktickou a explikační funkci. Analýza těchto metafor umožní lépe pochopit přechod od vitalistického vnímání přírody jakožto moudré učitelky k jejímu pochopení jakožto pasivního objektu lidského poznání.

Evžen Stehura (FF UP): *Bůh hodinář: metafora stroje a původ přírodních zákonů.*

Koncepce univerzálně platných přírodních zákonů stojí v samotném jádru novověké vědy. Ve svém příspěvku chci sledovat genezi myšlenky přírodního zákona. Odkud pochází představa světa jako stroje a jakou roli hrála při vzniku novověké vědy? Metafora Boha hodináře, v sedmáctém století byla velmi vlivná, pochází ze století čtrnáctého. Hrál zde Bůh roli garanta univerzální platnosti (přírodního) zákona?

Lubor Kysučan (FF UP): *Ekumena na antický způsob – úzkost i naděje.*

Přednáška dokumentuje vznik a vývoj antické ekumeny v období helénismu a římského principátu v její politické, společenské, kulturní a myšlenkové rovině a popisuje její příležitosti – etický univerzalizmus, kosmopolitní etiku, náboženský synkretismus, rozvoj vědy, ale i rizika – relativismus, vykořenění, střety kultur.

Bohuslav Rudolf (MFF UK): *Multiverza současné fyziky.*

Podle současné fyziky žijeme spíše v "multiverzu" než v "univerzu" a to dokonce v několika různých smyslech: interpretace kvantové fyziky v rámci teorie mnoha (paralelních) světů, multiverzum v rámci teorie superstrun, inflační kosmologické modely, simulované vesmíry a další. Dotkneme se i řešení paradoxů cestování časem v rámci paralelních světů kvantové teorie.

4. 7.

Petr Dvořák (Flú AVČR):

Univerzalita logických zákonů: případ principu vyloučeného třetího.

Přednáška se zamýšlí nad charakterem a platností logických zákonů. Jsou apriorní a nutné, jak se obvykle soudí, nebo lze hovořit o jejich kontingenci a aposteriorním charakteru? Platnost zákona vyloučeného třetího byla vícekrát v dějinách zpochybňována. Jaké jsou důvody pro jeho neplatnost a jsou dostatečně přesvědčivé? Jak vypadá logika bez tohoto principu?

Mirek Dočkal (FF UP): *Univerzum a multiverzum.*

Tradiční pojem univerza jako všeho, co existuje, či alespoň všeho imanentního, byl dlouho ztotožňován s naším vesmírem. Co do tohoto pojetí vnáší koncepce multiverza: existence mnoha vesmírů různých typů? Co tyto vesmíry spojuje, jak je tomu s prostorem, časem a kauzalitou mezi nimi, a podléhají nějakým společným zákonům - přírodním, či přinejmenším logickým? Pokud o vysvětlení z pozice modálního determinismu, inspirovaný fyziky Hughem Everettem, Maxem Tegmarkem a Brianem Greenem, spolu s modálním platonismem Davide Lewise.

Boris Cvek (PřF UP): *Univerzální poznání a objektivita přírodních věd.*

Objektivita poznání přírodních věd bývá intuitivně spojována s univerzálností jejich teorií, s představou přírodních zákonů, které přírodní vědy odkrývají. Nakolik je ale realistické předpokládat, že člověk jako živočich, pocházející z evolučního procesu, může odkrývat přírodní zákony – nebo že vůbec může objevit, že nějaké přírodní zákony existují? Je-li věda historický proces, který dělají reální lidé, jsou její univerzální teorie vždy jen idealizované, provizorní, na dané kulturní situaci závislé konstrukty, to platí i pro představu přírodních zákonů. Objektivita přírodních věd není v jejich dočasných teoretických představách o světě (ty jsou naopak naprosto závislé na dané kultuře, ve které vznikly), ale v reprodukovatelnosti jejich experimentů, které zůstávají v platnosti i po pádu univerzálních teorií a které lze celkem dobře uplatňovat napříč kulturami v podobě technologií nebo léků.

Radek Chlup (FF UK): *Univerzální filosofický systém v novoplatonismu.*

Antická filosofie se obecně mnohem více než filosofie moderní snažila všechny typy filosofického a vědeckého zkoumání propojit v jeden systém, nejdůslednější však v tomto úsilí byli až novoplatonici. Přednáška jejich univerzalistický projekt představí a pokusí se zhodnotit jeho výhody a nevýhody.

filosofický a matematický blok:

5.–6. 7.

univerzum v novověkém myšlení – 300 leté výročí G.W. Leibnize

Jan Palkoska (Flú AVČR, FF UK): *Leibnizův princip postačujícího důvodu.*

Cílem přednášky je představit Leibnizův tzv. princip postačujícího důvodu (=PPD) a předvést některé základní systematické role, který PPD hraje v Leibnizově myšlenkovém rozvrhu. Konkrétněji se nejprve pokusím o výklad smyslu PPD u Leibnize, a to jednak na pozadí výkladu různých Leibnizových formulací PPD, jednak na pozadí sporu o interpretaci PPD mezi Leibnizem a Clarkem. Poté přestavím způsob, jakým Leibniz uplatňuje PPD (i) při dokazování existence Boha, (ii) ve své possibilistické koncepci existence, a (iii) při vyvracení existence newtonovského absolutního prostoru. Na závěr (zbuďte-li čas) krátce naznačím některé směry ve zkoumání systematické problematiky přijatelnosti a rozsahu platnosti PPD v současném metafyzickém myšlení.

Martin Škára (FF UPJŠ):

Princip dostatočného dôvodu versus der Satz vom Grund (Leibniz a/alebo Heidegger).

Princípy filozofického myslenia nemajú zaiste početné zastúpenie. Ani metafyzika samotná nimi neoplyva. Takýto stav vyplýva priamo z povahy tohto typu myslenia. Jedným z takýchto princípov je aj princíp dostatočného dôvodu. Leibniz ho popri zásade sporu povýšil na najvyšší princíp metafyziky. Ako sa ukazuje, jeho základy sú však nielen metafyzické ale aj logické. Z určitého uhla poľadu sa vynára z princípu in esse, ktorý prechádza cez pojem logického subjektu, teóriu súdov, aby napokon našiel svoje definitívne miesto v metafyzike.

O takmer tri storočia neskôr sa mu venuje Martin Heidegger a to hneď dva krát. Najprv v rokoch 1928–1929 a následne v rokoch 1955–1956 v prednáškovom cykle – Der Satz vom Grund. Heideggerova deštrukcia smeruje od principium rationis sufficientis k pojmu dôvod–základ (*Grund*). Heidegger ho ale potrebuje na premyslenie Bytia bez súcna. Tzv. vetou o dôvode nadobúda Bytie podľa Heideggera Bytie zakladajúci charakter. Ostáva však otázne či v podobe, v akej ju analyzuje Heidegger ostáva aspoň zčasti leibnizovská, alebo v heideggerizovanej podobe už s Leibnizom spoločné nemá takmer nič.

Jan Makovský (Paris): *Labyrint kontinua a matematizace přírodní filosofie.*

Aristotelova *Fysika* praví, že příroda je počátkem pohybu a klidu; že pohyb náleží mezi kontinua a prvním, co se v kontinuu vyjevuje, je nekonečno. Kontinuum, chápané jako jednota v mnohosti anebo smyslová danost ve své univerzálnosti, tak v aristotelské přírodní filosofii představuje prvotní fyzikální pojem, kde jednota pohybu je dána *přirozeným* účelem v podobě uskutečnění a tvaru jednotliviny. S geometrizací pohybu, který tímto přestává být cestou o přirozeném cíli, nýbrž je aktuálním stavem ztotožněným s proporcemi vlastních (*spojitých*) geometrických stop, tak příroda v pohybu ztrácí svůj vnitřně jednotící princip a vyvstává nutnost ze svazku přirozeného kontinua (času, pohybu a velikosti) vydat počet, tj. položit otázku po skladbě kontinua, zaručit jeho jednotu, a tím i přírodu coby jednotu v mnohosti. V příspěvku se pokusím právě na základě hraniční otázky kontinua, jež se v geometrické teorii pohybu či geometrické fyzice stává *univerzální*, ukázat na rozboru Galileovy mechaniky a Descartovy fyziky výzvy, před nimiž stála raně novověká přírodní věda, coby (univerzální) *věda o přírodě*. Z této perspektivy se pak pokusím vysvětlit Leibnizovy myslitelské snahy o ustavení či rehabilitaci přírody (třebaže zároveň plně geometrické) a ukáži, že cesta do ní nevyhnutelně vede skrze labyrint kontinua, a tedy skrze rozlišení pravidel geometrického nekonečna.

Pavel Čoupek (Purdue University Indiana): *Matematika v přírodních vědách.*

Lubomír Soukup (UTIA AVČR): *O roli přesné matematiky v nejistém světě kolem nás.*

Matematika je přesná věda a velmi dobře se hodí k vyjádření zákonitostí přírodních věd (fyzika, chemie, astronomie, biologie apod.) i technických disciplín (stavitelství, strojírenství, doprava, informatika apod.). Přírodovědné i technické poznatky však velmi významně závisí na reálných datech o světě kolem nás, která obvykle bývají nepřesná, nejistá, neurčitá, vágní, nevladatelně složitá apod. Jak je možné pomocí přesné matematiky uchopit nepřesnost a nejistotu reality? O to se už přes 400 let pokouší teorie pravděpodobnosti a její mocný nástroj, matematická statistika. Před půl stoletím se k nim přidala teorie fuzzy množin, která umí zacházet s vágními údaji (vysoký strom, mladá žena, úspěšný podnikatel apod.). Záhy pak postupně vznikaly další matematické teorie neurčitosti (alternativní teorie množin, teorie možnosti, teorie chaosu, gnostická teorie a další). Jednotná teorie neurčitosti zatím neexistuje. V současné době jsou nejvýznamnějšími matematickými disciplínami teorie pravděpodobnosti a teorie fuzzy množin. Přednáška se proto pokusí vystihnout jejich výchozí principy, jejich vzájemný vztah a jejich význam pro reprezentaci neurčitosti.

blok politické a sociální filosofie:

hodnotový univerzalismus a politická východiska

7.–8. 7.

Daniel Kroupa (FF UJEP): *O univerzalitě evropských hodnot.*

Paradox univerzality evropských hodnot: jsou-li evropské, nejsou univerzální, jsou-li univerzální, nejsou evropské. Obsahuje evropská duchovní tradice univerzální hodnoty? Jestliže ano, jsme oprávněni vyžadovat jejich uplatňování? Jakým způsobem? Je dovoleno použití síly? Kdy konkrétně?"

Lenka Naldoniová (FF OU): *Machiavelliho „amorální“ politika.*

Politika v Machiavelliho pojetí ztratila svou podřízenost ideji absolutního dobra a přenesla se do prostoru boje o moc. Politik tak přestal být vázán na křesťanské hodnoty a musel být schopný vytvořit silný stát. Machiavelliho úvahy tak způsobily rozpor mezi politikou a morálkou a otevřely cestu politice jako samostatnému umění. Otázkou zůstává do jaké míry termín „machiavellismus“ odpovídá Machiavelliho úvahám.

Michal Rigel (FF UHK): *Kulturní universálie a válka aneb válka jako kulturní universálie?*

Universalismus coby zastřešující téma letošní LFŠ odkazuje mimo jiné k tázání po universálně přítomných fenoménech v lidských společnostech. Z těch, které se zdají být určitým způsobem relevantní ve vztahu k *válce*, obsahuje známý výčet od Donalda Browna (Human Universals 1991) položky jako *konflikt*, různé formy *násilí*, *zbraně*, *kolektivní identita*, *etnocentrismus* atp. Cílem

prezentace je představit některé komentáře a poznámky k tomu, jaká je interakce výše zmíněných universálií ve spojitosti s *válkou*. Na pozadí úvah o vlivu vybraných kulturních universálií na podobu války se budu v první části promluvy soustředit na otázku lidské přirozenosti ve vztahu k násilí, abych se ve druhé zaměřil na dichotomii *my* a *oni*, potažmo důsledky dělení na tzv. *členské* a *nečlenské skupiny*. Součástí vystoupení bude i stručná historická reflexe problematiky, která by měla poskytnout přehled o dosavadní recepci tématu a pomoci vhodně ilustrovat mé vlastní postřehy.

Petr Rohel (Ostrava): *Analýza univerza v knize Příběh o příběhu Egona Bondyho.*

Referát se bude zabývat interpretací kategorie univerzum v koncepci nesubstanční ontologie v Bondyho práci *Příběh o příběhu*, vysvětlena bude také problematika sebeidentity skutečnosti, svobody a některým aspektům vývoje současné společnosti v souvislostech s výkladem nesubstanční ontologie.

Pavel Barša (FF UK, ÚMV): *Evropský univerzalizmus a jeho vyloučení*

Pod vlivem paměti holocaustu a dalších genocid či etnických masakrů 20. století jsme si zvykli spojovat krajní násilí a nenávisť vůči určitým kategoriím či skupinám s etnickým či rasovým partikularismem. Jako by sama idea universalismu implikovala zahrnutí, takže vyloučení by se dopouštěli pouze ti, kteří potvrzují nějakou partikulární skupinovou identitu. A přitom universalismus v té podobě, v jaké byl formulován Pavlem z Tarsu, měl od počátku dvojí ostří. Jako první se o tom po politickém vítězství křesťanství přesvědčili Židé, kteří nepřijali Kristovo rozšíření božího slibu Izraeli na celé lidstvo. Měli-li být všichni lidé bratry a sestrami, neznamenalo to, že ti, kteří odmítají toto všelidské společenství, se ocitají vně lidského druhu, a tudíž se k nim lze chovat nelidsky? Zkoumat univerzalistický zdroj vylučování je dnes o to aktuálnější, že převládající formy xenofobie v současné Evropě se jen zřídka odvolávají na rasovou či etnickou odlišnost vylučovaných. Převládá v nich naopak důraz na to, že vylučování nesdílejí hodnoty evropského universalismu.

Ondřej Lánský (Flú AVČR, PdF UK): *Proměny moci liberálního řádu.*

Liberální politický řád nabízí procesuálně zajištěnou toleranci jako základ a modus regulace moci, která má sloužit zejména pro zajištění míru ve smyslu harmonického, anebo alespoň nenásilného soužití členů společnosti. Nahodilý charakter moci má takto být do maximální možné míry potlačen. Nicméně arbitrárnost a neutralita liberálního řádu mohou být potenciálně zdroji sociálního napětí v tom smyslu, že podporují nerovnosti a nespravedlnosti tím, že je jako potenciální témata vyřazují ze sféry politiky. Naopak pokusem o zapojení témat sociálních konfliktů a narativů sociálního vyloučení či jiných biograficky či sociálně podmíněných identitotvorných momentů do politické sféry se pokouší latinsko-americká filosofie osvobození kladoucí proti neutralitě liberálního uspořádání étos osvobození. Pokusím se na toto téma – střet étosu osvobození a liberálního pojetí moci – podívat ze sociálně-filosofického hlediska a zamyslet se nad kategorií moci v takto nejasné situaci.

Stanislav Holubec (Universität Jena):

Otázka orientalizmu, eurocentrizmu a univerzalizmu v českém myšlení po roce 1989.

Přednáška se bude zabývat aplikací kategorií používaných světosystémovou a postkoloniální teorií na českou sociální skutečnost po roce 1989. Jejím cílem bude ukázat, že v sociálně vědních i veřejných diskusích došlo po roce 1989 k proměně vnímání celé řady kategorií veřejného diskurzu, byly vytvořeny nové dichotomie a diskurzivní řetězce a vznikl tak nový dobře uvěřitelný příběh o minulosti, směřování české společnosti a jejím postavení ve světě, který v sobě přesvědčivým způsobem spojoval víru v postuláty neoliberalismu a nadřazenost západní civilizace s narativy českého liberálního nacionalismu a antikomunismu. Podobný příběh byl ustaven ve většině postsocialistických zemí, ačkoli se lišil jednotlivými akcenty. Z mezinárodních rovnání se dá usuzovat, že jeho česká verze byla jedna z nejpřesvědčivějších a je možné hovořit až do konce první dekády nového století o její kulturní hegemonii a marginalizaci narativů odlišných.

religionistický blok:

univerzalita a náboženství: Islám a Evropa

9.–10. 7.

Klára Popovová (FF UK) : *Komu věří české konvertitky?: Konverze mladých Čechů k islámu a jejich zdroje informací o novém náboženství.*

Rodili muslimové se během svého dětství a dospívání denně setkávají s islámem a jeho pravidly. Konvertité však k novému náboženství přicházejí zpravidla až v dospělém věku a tyto základy proto postrádají. Toto se týká i mladých pražských žen, které se rozhodly přijmout islám. Kde získávají informace před samotnou konverzí a jakým zdrojům důvěřují poté, co se muslimkami stanou? Odráží se předchozí akademické studium na metodách hledání informací? Hledají rady u svých manželů nebo jsou to naopak konvertitky, které své partnery poučují? Jakou roli hraje internet a sociální sítě? Kde získávají informace muslimky, které vystupují v médiích a odpovídají novinářům na dotazy týkající se islámu? Na tyto a další otázky se snaží odpovědět příspěvek založený na kvalitativních rozhovorech s šestnácti mladými pražskými konvertitkami k islámu, v nichž byl kladen důraz nejen na zdroje informací, ale i na důvody ke konverzi a reakce rodiny či přátel na toto rozhodnutí.

Miroslav Libicher: *Česká islamofobie a její diskurzivní strategie.*

Příspěvek vychází z perspektivy kritického zkoumání diskurzu a zabývá se způsobem, jakým příslušníci a příznivci českých protiislámských iniciativ konceptualizují a následně prezentují islám. Pozornost je směřována zejména na mechanismy, kvůli kterým může za určitých okolností docházet ke stírání zdánlivě zřejmé hranice mezi kritikou náboženských myšlenek a rasismem. Pozornost je věnována i strategiím, které stoupenci protiislámských hnutí užívají k tomu, aby přítomnost rasistických prvků ve svém myšlení i projevech popřeli.

Jaroslav Franc (CMFT UP): *Islám, migrující rodiny a mezináboženský dialog v apoštolské exhortaci Amoris laetitia papeže Františka.*

Problematika migrace, její dopad na rodinný život a náboženské vyznání migrujících muslimů jsou nedílnou součástí pastoračních aktivit katolické církve. Dokument *Amoris laetitia* přichází s tvrzením, že život rodiny je privilegovaným místem pro mezináboženský dialog. Zároveň také upozorňuje na limity dialogu náboženství a kultur v současné Evropě. Základní axiomy mezináboženských vztahů stanovené v šedesátých letech dvacátého století v katolické církvi získaly v dokumentu nový praktický rozměr, který se stává inspirací i pro sekularizovanou společnost.

Ivana Recmanová (University College London):

Intersekcionalní přístup ve výzkumu muslimů.

Přednáška se bude zabývat intersekcionalitou a intersekcionalním přístupem ve výzkumu muslimů, především z feministického hlediska. Zjednodušeně řečeno, půjde o nazírání na 'menšiny v menšině', tj. islámu, proč je důležité se jimi zabývat a jak zabránit tomu, aby se náš výzkum zabýval pouze majoritními, nejhlučnějšími hlasy v rámci islámu.

Lenka Zilvarová (FF UP): *Islámský fundamentalismus a jeho mediální prezentace*

Jiří Motl (FF UK): *Zpráva z pobytu na Islámské teologické fakultě v Istanbulu*

Přednáška bude shrnovat zkušenosti z pobytu na Islámské teologické fakultě. Zmíněna budou aktuální politickónáboženská témata jako je např. Turecký sekularismus, vztahy s Evropskou unií, vztah turecké společnosti k menšinám. Přednáška bude doprovázena fotkami.

Jan Frei (CTS UK a AVČR): *Súfismus a Rahnerova mystika všedního dne*

Podle známého Rahnerova výroku bude zbožný člověk zítřka buď mystik, nebo nebude vůbec. Jaké je Rahnerovo pojetí mystiky? Souvisí nějak s mystikou v islámu?

Lenka Krejčová (HTF UK): *Simulační hra "V našem městě se má stavět mešita?!"*

Praktická ukázka metody simulační hry, na pozadí sporu o povolení stavby mešity a jejím umístění ve smyšleném městě. Jde o interaktivní techniku, která dá účastníkům možnost stát se obyvateli fiktivního městečka a debatovat o chystané výstavbě mešity.

DOPROVODNÝ PROGRAM:

1.7. (Pá.) **Varhanní koncert**, 19:00, kostel

na závěr dne a bloku věnovaného 90. narozeninám doc. Karla Flosse proběhne **slavnostní varhanní koncert** varhaníka u sv. Mořice v Olomouci **Karla Martínka** v poutním kostele Očišťování Panny Marie v Dubu n.M.

(Na programu skladby: J. S. Bacha, L. Boëllmanna, E. Gigouta, J. Alaina.)

7.7. (Čt.) **Promítání filmu**, 20:00, přednáškový sál

Všichni mají pravdu. Karel Floss a ti druzí (Helena Vsetečková, ČR 2015, 80min)

Multiportrét vývoje českého porevolučního myšlení a citění centralizovaný kolem osobnosti filozofa a levicového křesťana Karla Flosse. Jeho ideje o bohu, pravdě i politice obkružují jako satelity výroky silně protikladných osobností, od Milana Knížáka přes Ondřeje Slačálka a Noama Chomského až po zástupce českých národovců. Film s jemnou ironií využívá přiznaně vachkovského stylu a staví na významových kontrapunktech, situačním humoru a zcizujících formálních prvcích. Vzniká jakési audiovizuální koryto, kterým proudí kanalizovaný hněv národa, připomínajícího dítě, které se učí myslet a neví, k čemu se vztáhnout dřív – protože v jistém smyslu vlastně „všichni mají pravdu“.

Film bude promítán za účasti autorky.

9.7. (So.) **Arteterapeutický workshop**, dopoledne

vedou Anna Motlová a Jiří Motl

Zážitek s výtvarnou tvorbou i pro ty, kteří neumí malovat. Jde o ochutnávku arteterapie pro lidi, kteří s ní nemají zkušenost.

Malování

Během LFŠ bude možnost poskytnutí barev a společného malování v plenéru.

Program může být upraven. Účastníci o tom budou včas zpraveni.

ORGANIZACE:

PŘIHLÁŠENÍ

Pro účast na *Letní filosofické škole* (LFŠ) **není zapotřebí zvláštního přihlášení**. Stačí přijet a zúčastnit se. Samotná účast na přednáškách LFŠ je **zdarma**.

Příspěvek na chod LFŠ za libovolnou dobu pobytu je dobrovolný a můžete jej poskytnout hotově po svém příjezdu, anebo převodem na transparentní účet LFŠ: [4016445379/0800](https://www.fio.cz/4016445379/0800)

Po příjezdu **na místě kontaktujte organizátory**, kteří Vám sdělí podrobnosti a pomohou s ubytováním.

PŘEDNÁŠKY

Není-li uvedeno jinak, začínají **přednášky ve 13 hodin** a s diskuzí budou trvat přibližně hodinu. Po každé přednášce následuje 10 minutová přestávka.

UBYTOVÁNÍ

Je možno se ubytovat v pěkně zařízené **budově fary na pokojích s lůžky** (60 Kč/noc se spacím pytlím, nebo 100 Kč za povlečenou postel), nebo **v podkrovních místnostech** vybavených matracemi (za jednorázový poplatek 100 Kč za libovolný počet dní; matrací je pouze omezený počet).

Rezervaci ubytování lze provést [ZDE](#).

V areálu fary jsou pak účastníkům k dispozici koupelny a kuchyně. (viz [zde](#))

více na:

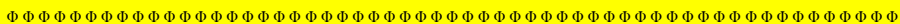
<http://LetniFilosofickaSkola.webnode.cz>

LETNÍ XXVI. FILOSOFICKÁ ŠKOLA 2016

Letní filosofická škola (LFŠ) v Dubu n.M je přímým pokračováním LFŠ založené doc. Karlem Flossem a organizované v letech 1991–2011 *Nadací Světový Ětos – Centrum Prokopios* v Sázavě nad Sázavou. V Dubu n.M se LFŠ koná letos popáté a pořádá ji v loňském roce založený spolek *Letní filosofická škola, z.s.*

Idea Letní filosofické školy je vytvořit společné a otevřené prostředí pro setkávání, přednášky, diskuze a inspiraci všech zájemců o filosofii v užším i širším smyslu, a to v duchu demokratického, multikulturního a mezináboženského dialogu. Cílem je společné pobývání a promyšlení otázek a přednesených témat v kruhu pedagogů, studentů, vědců, mladých badatelů a všech, kteří považují Platónovu výzvu k filosofickému soubytí ($\sigma\upsilon\nu\omicron\upsilon\sigma\iota\alpha$) a soužití ($\sigma\upsilon\zeta\eta\iota\nu$) za důležitou pro sebe a pro kulturu ve které žijí.

26. ročník LFŠ se koná v areálu fary v Dubu nad Moravou, 15 km jižně od Olomouce. Spojení z Olomouce (cca 30 min): autobus č. 890704 směr Tovačov, zast.: Dub n.M., nám.

